

Civilutskottets betänkande 2019/20:CU7

En utvecklad översiktsplanering

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om ändringar i bl.a. plan- och bygglagen.

De lagändringar som utskottet tillstyrker innebär att det införs nya bestämmelser om översiktsplanering enligt plan- och bygglagen. Bland annat ska kommunen i början av varje mandatperiod anta en planeringsstrategi i vilken kommunfullmäktige ska bedöma om översiktsplanen är aktuell och ta ställning till kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen. Att kommunen tar fram en planeringsstrategi ska vara en förutsättning för att översiktsplanen ska anses vara aktuell. Planeringsstrategin föreslås ersätta de nuvarande kraven på aktualitetsprövning av översiktsplanen.

Förslagen innebär även förtydliganden i fråga om översiktsplanens innehåll i syfte att underlätta dialogen mellan staten och kommunen om hur bebyggelsen ska utvecklas. Några av de nuvarande kraven tas bort för att det ska bli enklare att ta fram en översiktsplan och att hålla den aktuell. Vidare ska regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer få meddela föreskrifter som syftar till att möjliggöra en digital standard för utformning av översiktsplaner, regionplaner och områdesbestämmelser.

Sammantaget bedöms förslagen ge bättre förutsättningar för mer effektiva plan- och byggprocesser.

Lagändringarna föreslås i huvudsak träda i kraft den 1 april 2020.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I betänkandet finns två reservationer (KD).

Behandlade förslag

Proposition 2019/20:52 En utvecklad översiktsplanering.

Två yrkanden i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

Utskottets överväganden5

 Inledning.....5

 Översiktsplanens aktualitet.....5

 Redovisning av grunddragen för mark- och vattenanvändningen8

 Lagförslaget i övrigt10

Reservationer16

 1. Översiktsplanens aktualitet, punkt 1 (KD)16

 2. Redovisning av grunddragen för mark- och vattenanvändningen,
 punkt 2 (KD)16

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag18

 Propositionen18

 Följdmotionen18

Bilaga 2

Regeringens lagförslag19

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Översiktsplanens aktualitet

Riksdagen antar 5 kap. 7 § andra stycket regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:52 punkt 2 i denna del och avslår motion

2019/20:3472 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 1.

Reservation 1 (KD)

2. Redovisning av grunddragen för mark- och vattenanvändningen

Riksdagen antar 3 kap. 3 § första stycket regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:52 punkt 2 i denna del och avslår motion

2019/20:3472 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 2.

Reservation 2 (KD)

3. Lagförslaget i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i miljöbalken,
2. lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)
i de delar som inte omfattas av utskottets förslag ovan.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:52 punkterna 1 och 2 i denna del.

Stockholm den 6 februari 2020

På civilutskottets vägnar

Emma Hult

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Hult (MP), Larry Söder (KD), Johan Löfstrand (S), Elin Lundgren (S), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilandersson (SD), Leif Nysmed (S), Ola Johansson (C), Lars Beckman (M), Roger Hedlund (SD), Joakim Järrebring (S), Robert Hannah (L), Angelica Lundberg (SD), David Josefsson (M), Jon Thorbjörnson (V), Mikael Damsgaard (M) och Inga-Lill Sjöblom (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2019/20:52 En utvecklad översiktsplanering.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

En motion har väckts med anledning av ärendet. Motionsförslagen finns i bilaga 1.

I betänkandet behandlar utskottet även den redovisning av åtgärder med anledning av riksdagens tillkännagivanden som regeringen gör i propositionen.

Utskottets överväganden

Inledning

Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Bestämmelserna om översiktsplanering fyller en viktig funktion i plan- och bygglagens (2010:900), förkortad PBL, system eftersom de bl.a. ger stöd och utgångspunkter för kommunens beslut om bebyggelse och andra uppgifter som prövas enligt PBL. Bestämmelserna är även ett grundläggande instrument i det lokala miljöarbetet.

I propositionen lämnar regeringen förslag om ändringar i bestämmelserna om översiktsplanering. Förslagen syftar till att säkerställa att kontinuiteten i kommunens översiktsplanering blir bättre, att PBL ska främja en god tillämpning av översiktsplaneringen och att både kommunen och staten ska ge tydliga besked inför efterföljande planering och prövning av hur mark och vatten bör användas i en vid bemärkelse. Regeringen bedömer att förslagen sammantaget ger bättre förutsättningar för effektivare plan- och byggprocesser.

Det här avsnittet är disponerat så att utskottet inleder med att behandla motionsförslag där det yrkas att riksdagen ska avslå regeringens lagförslag i vissa delar. Därefter behandlas regeringens övriga lagförslag.

Översiktsplanens aktualitet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag om att detaljplaner ska handläggas med det utökade planförfarandet under vissa förutsättningar när en översiktsplan bedöms vara inaktuell och avslår ett motionsyrkande om att förslaget i denna del ska avslås.

Jämför reservation 1 (KD).

Bakgrund

En översiktsplan anger inriktningen för den långsiktiga markanvändningen och ger vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och om hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Detta innebär att översiktsplaner ligger till grund för bl.a. kommuners detaljplanering och är vägledande när detaljplaner tas fram. För att denna viktiga funktion ska kunna uppfyllas måste översiktsplanen vara aktuell (3 kap. 1 § PBL). Detta säkerställs genom att kommunfullmäktige minst en gång varje mandatperiod prövar om översiktsplanen är aktuell i förhållande till vissa krav (3 kap. 27 § PBL).

Detaljplaner arbetas fram med hjälp av olika processer. En är *det utökade planförfarandet* som bl.a. används för detaljplaner som inte är förenliga med översiktsplanen eller länsstyrelsens granskningsyttranden (5 kap. 7 § PBL). En annan process är det s.k. *standardförfarandet* eller det s.k. *förenklade förfarandet* som kan användas i andra fall än de som enligt 5 kap. 7 § PBL kräver det utökade planförfarandet. Till skillnad från standardförfarandet innebär det utökade planförfarandet att det ställs fler krav på kommunens process att ta fram en detaljplan. Kraven i det utökade förfarandet handlar bl.a. om att planförslaget ska kungöras i en ortstidning, att samrådet ska ha en viss minsta längd, att samrådssynpunkter ska redovisas i en separat samrådsredogörelse och att planförslaget ska granskas under viss tid innan det får antas.

Härutöver finns även ett s.k. *samordnat planförfarande* som används under vissa förutsättningar för åtgärder som behöver prövas både enligt PBL och i parallella processer enligt annan lagstiftning, t.ex. miljöbalken.

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att detaljplaner ska handläggas med det utökade planförfarandet, om den del av översiktsplanen som har betydelse för planförslaget inte är aktuell när ärendet påbörjas.

Förslaget innebär även att bestämmelserna om ett samordnat planförfarande endast ska vara tillämpliga om den del av översiktsplanen som har betydelse för planförslaget är aktuell när ärendet påbörjas. Det ska även gälla bestämmelserna om ett förenklat planförfarande för att upphäva en detaljplan vars genomförandetid har löpt ut eller en fastighetsindelningsbestämmelse.

För att kunna ge vägledning vid bedömningen av om en plats ligger inom ett område som är lämpligt för landsbygdsutveckling i strandnära läge, ska översiktsplanen vara aktuell.

Som skäl för förslaget anför regeringen bl.a. följande. För att standardförfarandet ska få tillämpas förutsätts enligt gällande rätt att detaljplanen är förenlig med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttranden. Motsatsvis ska en bredare allmänhet involveras i planarbetet i de fall det är sannolikt att allmänheten har ett berättigat intresse av att få lämna synpunkter (jfr prop. 2013/14:126 s. 73). Detta innebär att det utökade förfarandet ska tillämpas för en detaljplan som inte är förenlig med översiktsplanen eller länsstyrelsens granskningsyttranden.

En översiktsplan som inte är aktuell ger enligt regeringen inte samma stöd för detaljplanering. Allmänheten bör dessutom ges bättre möjlighet att delta i detaljplaneprocessen när översiktsplanen inte är aktuell, jämfört med när den utveckling som detaljplanen anger är förenlig med översiktsplanen. Regeringen bedömer därför att standardförfarandet endast ska kunna tillämpas om översiktsplanen är aktuell och att det utökade förfarandet ska tillämpas när översiktsplanen inte är aktuell. Detsamma ska gälla det s.k. samordnade förfarandet som endast ska få tillämpas om översiktsplanen är aktuell.

Enligt regeringen innebär förslaget att en kommun ska kunna göra bedömningen att översiktsplanen inte är aktuell för vissa geografiska områden. Det utökade förfarandet kommer då att behöva användas för dessa områden, medan standardförfarandet och det samordnade förfarandet kan användas för övriga områden. Det kan också handla om att översiktsplanen inte är aktuell i vissa delar, exempelvis i fråga om hur ett riksintresse ska tillgodoses eller hur ett förhållande av väsentlig betydelse bör beaktas. Förslaget innebär att det utökade förfarandet kommer att behöva användas för dessa delar om de har betydelse för planförslaget.

Regeringen noterar att vissa remissinstanser anser att kravet på att översiktsplanen ska vara aktuell för att standardförfarande ska kunna tillämpas kan uppfattas som att förslaget motverkar den övergripande ambitionen om en enklare plan- och byggprocess.

Förslaget kan också enligt regeringens mening anses medföra en inskränkning i den kommunala självstyrelsen genom att en kommun kan behöva tillämpa ett mer omfattande förfarande för att ta fram en detaljplan, om översiktsplanen inte längre anses vara aktuell.

En kontinuerlig översiktsplanering är dock enligt regeringen en förutsättning för enkla och effektiva detaljplaneprocesser. Regeringen anser att det blir en logisk följd att en kommun inte kan tillämpa det enklare standardförfarandet om kommunen inte håller översiktsplanen aktuell. Att det i PBL-systemet införs incitament för att översiktsplanen ska hållas aktuell kommer därmed på en övergripande nivå att ge bättre stöd för efterföljande planering och prövning. Ett sådant incitament ger enligt regeringen bättre förutsättningar för effektivare detaljplaneprocesser. Inskränkningen i den kommunala självstyrelsen görs för att tillgodose intresset av sådana effektivare processer i kommunerna, vilket är ett angeläget intresse som inte kan åstadkommas på ett, för den kommunala självstyrelsen, mindre ingripande sätt. Förslaget medför därför enligt regeringens bedömning ett proportionerligt och berättigat ingrepp i den kommunala självstyrelsen.

För att förslaget inte ska medföra att kommuner behöver ta onödiga tids- och kostnadskrävande omtag i detaljplaneprocessen anser regeringen, till skillnad från utredningen men i likhet med Boverket och flera andra remissinstanser, att redan påbörjade detaljplaneärenden bör kunna slutföras utifrån de förutsättningar som fanns när planarbetet påbörjades. En kommun kommer därmed inte att behöva göra om vissa moment, om översiktsplanen upphör att vara aktuell under en detaljplaneprocess.

Följdmotionen

Larry Söder m.fl. (KD) föreslår i kommittémotion 2019/20:3472 yrkande 1 att riksdagen ska avslå regeringens förslag om att detaljplaner bör handläggas med det utökade planförfarandet, om översiktsplanen inte är aktuell när ärendena påbörjas. Motionärerna anser att propositionens förslag i huvudsak är väl avvägda men att förslaget i denna del inte bör genomföras eftersom

motionärerna anser att det bör vara möjligt att använda sig av ett förenklat planförfarande även i de fall den del av översiktsplanen som har betydelse för planförslagen inte är aktuell. Om en kommun inte har fullföljt sina åtaganden och aktualitetsprövat en översiktsplan innebär förslaget att enskilda familjer och byggare riskerar att drabbas. Dessutom har flera remissinstanser invänt mot förslaget och anför att det inte kommer att vara möjligt att slutföra redan pågående ärenden om översiktsplanen blir inaktuell under detaljplaneprocessen. Därmed kan det leda till ökade kostnader, och förslaget riskerar att stoppa planeringen av nya bostäder.

Utskottets ställningstagande

Liksom regeringen är utskottet av uppfattningen att en kontinuerlig översiktsplanering är avgörande för enkla och effektiva detaljplaneprocesser. Därmed är det, som även regeringen påpekar, en logisk följd att en kommun inte kan tillämpa det enklare standardförfarandet om en översiktsplan inte längre är aktuell. Utskottet instämmer därför i regeringens bedömning om vikten av att det införs incitament i PBL som medför att kommuner håller översiktsplaner aktuella. När det gäller frågan om eventuella risker för omtag och ökade kostnader, delar utskottet regeringens uppfattning att det inte finns sådana risker eftersom förslaget innebär att redan påbörjade detaljplane-förfaranden kan slutföras utifrån de förutsättningar som fanns när planförfarandet inleddes.

Mot denna bakgrund anser utskottet att motionsyrkandet bör avslås och att riksdagen bör anta regeringens lagförslag i denna del om tillämpning av det utökade planförfarandet vid handläggningen av detaljplaner.

Redovisning av grunddragen för mark- och vattenanvändningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om att grunddragen för mark- och vattenanvändningen ska framgå av en karta och avslår ett motionsyrkande om att förslaget i denna del ska ändras så att det inte ställs lagkrav om att redovisningen bör ske på en karta.

Jämför reservation 2 (KD).

Propositionen

Regeringen föreslår att en kommun i översiktsplanen ska redovisa grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen. Förslaget innebär att grunddragen ska framgå av en karta.

Som skäl för förslaget anför regeringen bl.a. följande. Kravet i PBL på att en kommun ska visa grunddragen för användningen av mark- och vattenområden utgör basen i översiktsplaneringen. Kommuner brukar också ofta redovisa dessa grunddrag på en markanvändningskarta som därmed fyller en viktig funktion för en tydlig översiktsplan, men det finns inget uttalat lagkrav om att redovisningen bör ske på en karta. En markanvändningskarta är dessutom enligt regeringen ett viktigt instrument för dialogen om hur kommunens fysiska miljö bör utvecklas, inte minst när det handlar om att visa förändringar i markanvändningen. En tydlig översiktsplan kan vidare ge kommunen klara signaler om konfliktytor i förhållande till statliga intressen och värdefulla upplysningar om frågor som kommer att behöva studeras ytterligare.

Enligt regeringen välkomnar de remissinstanser som yttrar sig i frågan att kommunen ska redovisa den avsedda användningen av mark- och vattenområden på en eller flera kartor. Samtidigt framhålls det i några remissynpunkter att det förekommer översiktsplaner där markanvändningskartan är otydlig eller saknas helt. Av tydlighetsskäl bör det mot denna bakgrund uttryckligen av lagtexten framgå att grunddragen i fråga om användningen av mark- och vattenområden ska redovisas på en karta. Det finns dock inget som hindrar att redovisningen vid behov delas upp på flera kartor. Regeringen bedömer att förslaget i praktiken inte bör medföra något ytterligare arbete för kommunerna. Regeringen anför att det redan enligt gällande rätt torde vara nödvändigt med en karta för att kommunen ska kunna redovisa grunddragen för den avsedda användningen på lämpligt sätt.

Regeringen konstaterar vidare att merparten av remissinstanserna är negativa till utredningens förslag om att grunddragen för den avsedda användningen ska redovisas genom indelning i vissa kategorier på markanvändningskartan. Enligt regeringen kan dessutom behovet av detaljeringsgrad skilja sig åt mellan kommunerna. Regeringen noterar också att det finns oklarheter i fråga om den indelning i olika kategorier som utredningen föreslår, vilket även merparten av remissinstanserna framhåller. Mot denna bakgrund menar regeringen att den modellen bör vidareutvecklas, varför utredningens förslag om indelning i vissa olika kategorier på markanvändningskartan inte bör genomföras. Regeringen anser därmed att kommunen bör bestämma hur den avsedda användningen ska redovisas i översiktsplanen.

Motionen

I kommittémotion 2019/20:3472 yrkande 2 föreslår Larry Söder m.fl. (KD) att riksdagen ska avslå regeringens förslag om att kommunen i översiktsplanen ska redovisa grunddragen för den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen på en karta. Enligt motionärerna har bl.a. Länsstyrelsen i Jönköpings län invänt mot förslaget och anför att flera kommuner har uttryckt att det är svårt att använda mark- och

vattenanvändningskartan för den kommuntäckande nivån. Den modell som kartan bygger på är enligt motionärerna inte färdigutvecklad samtidigt som mindre kommuner inte alltid har de resurser som krävs för att göra en sådan redovisning på en karta. Motionärerna anser att det är viktigt att tala om vad kommuner har för uppgift men att man inte bör tala om för dem att de bäst löser uppgiften genom att redovisa den på en karta eftersom det är kommunerna som bäst kan lösa hur de hanterar denna uppgift. Det finns därför inte anledning att i lag att den aktuella skyldigheten ska redovisas på en karta.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare anförts att en aktuell och tydlig översiktsplan är viktig för effektiva plan- och byggprocesser.

Liksom regeringen anser utskottet att markanvändningskartan är basen för en tydlig översiktsplan. En sådan karta har också en tydlig koppling till kravet att kommunen i översiktsplanen ska redovisa grunddragen för den avsedda användningen av mark- och vattenområden. Som regeringen anförts är det förmodligen i praktiken redan så att mark- och vattenanvändningen måste framgå av en karta för att översiktsplanen ska vara tydlig. Utskottet instämmer därför i regeringens bedömning om att det inte kommer att innebära något ytterligare arbete för kommunerna om man i lag förtydligar att kravet på en tydlig översiktsplan innebär att den aktuella redovisningen bör framgå av en karta. Utskottet instämmer även i regeringens bedömning om att det finns behov av att i lag föreskriva denna skyldighet eftersom det framkommit remissynpunkter om att det förekommer översiktsplaner där markanvändningskartan är otydlig eller saknas helt.

Som framgår av propositionen kommer kommunerna även i fortsättningen att bestämma över hur den avsedda användningen ska redovisas på kartan och i översiktsplanen. Det förslag om indelning i vissa olika kategorier på markanvändningskartan som vissa remissinstanser har invänt mot genomförs således inte genom lagförslaget.

Mot denna bakgrund anser utskottet att riksdagen bör avslå motionsyrkandet och anta regeringens lagförslag om att grunddragen för den avsedda användningen av mark- och vattenområden ska framgå av en karta.

Lagförslaget i övrigt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar övriga delar av regeringens lagförslag om en utvecklad översiktsplanering.

Propositionen

Som nämnts innehåller propositionen förslag om nya bestämmelser om översiktsplanering som syftar till att säkerställa en bättre kontinuitet i översiktsplaneringen, att regelverket ska ge stöd för en god tillämpning och att översiktsplanen i högre utsträckning än i dag ska underlätta för efterföljande planering och prövning, t.ex. vid detaljpanelläggning och vid bygglov och förhandsbesked. De förslag som regeringen lämnar handlar om frågor om en kontinuerlig översiktsplanering, framtagandet av en översiktsplan, översiktsplanernas innehåll och utformning samt statens medverkan i översiktsplaneprocessen. Nedan redogörs för propositionens huvudsakliga innehåll under särskilda rubriker som rör nämnda frågor.

En kontinuerlig översiktsplanering

Planeringsstrategi

I propositionen föreslås lagändringar i PBL som innebär att aktualitetsprövningen av en översiktsplan ska ske inom ramen för en planeringsstrategi. Enligt förslaget ska kommunfullmäktige senast 24 månader efter ett ordinarie val anta en planeringsstrategi. Fullmäktige ska i strategin ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet och till kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen. Vidare ska fullmäktige bedöma i vilken utsträckning planen är aktuell i förhållande till vissa krav i PBL.

Förslaget innebär även att när planeringsstrategin har antagits ska kommunen inom två veckor efter att beslutet har tillkännagetts skicka strategin till Boverket, länsstyrelsen, regionen och de kommuner som berörs. Ett bemyndigande för regeringen att få meddela föreskrifter om att kommunen ska skicka beslut om översiktsplanens aktualitet till myndigheter, kommuner och andra berörda föreslås bli upphävt. Planeringsstrategin ska hållas tillgänglig på kommunens webbplats.

Enligt förslaget ska fullmäktiges beslut om planeringsstrategi få överklagas på det sätt som gäller för laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen.

Det förslag som regeringen lämnar om planeringsstrategin ersätter de nuvarande kraven på aktualitetsprövning av översiktsplanen.

Regeringen anser att förslaget om att planeringsstrategin ska antas senast 24 månader efter ordinarie val innebär en inskränkning i den kommunala självstyrelsen. Enligt regeringen ger förslaget berörda myndigheter möjlighet att förutse när planeringsstrategin kommer att beslutas och att det är viktigt att en planeringsstrategi beslutas så snart som möjligt efter ett ordinarie val eftersom det annars finns risk för att fullmäktiges ställningstaganden blir inaktuella. Regeringen bedömer att inskränkningen görs för att tillgodose angelägna allmänna intressen och att detta inte kan åstadkommas på ett för den kommunala självstyrelsen mindre ingripande sätt. Inskränkningen är därför

enligt regeringens bedömning ett nödvändigt och proportionerligt ingrepp i den kommunala självstyrelsen.

Tidpunkten för när en översiktsplan anses vara aktuell

I propositionen föreslås en lagändring som innebär att en översiktsplan anses vara aktuell från det att planen har fått laga kraft eller kommunfullmäktige har antagit en planeringsstrategi och fram till 24 månader efter nästa ordinarie val, om inte fullmäktige i en sådan strategi har bedömt att planen helt eller delvis inte är aktuell. Enligt förslaget upphör en översiktsplan att vara aktuell när den tiden har löpt ut, om inte fullmäktige innan dess antar en ny planeringsstrategi. Regeringen bedömer att detta förslag tillsammans med förslaget om att kommunerna ska anta en planeringsstrategi bör leda till att det blir lättare för olika aktörer att bedöma i vilken utsträckning en översiktsplan är aktuell. Detta bör i sin tur leda till ett ökat genomslag för de statliga intressena.

Att ta fram en översiktsplan

Planeringsunderlag och förfarandefrågor

I propositionen föreslås lagändringar i PBL som innebär att kraven på underlag under samrådet vid framtagandet av en översiktsplan begränsas. Enligt förslaget ska kommunen inte behöva redovisa det planeringsunderlag som har betydelse från nationell, regional, mellankommunal eller annan synpunkt under samrådet. Kommunen ska i stället redovisa det planeringsunderlag som har betydelse för bedömningen av förslaget.

Vidare innehåller propositionen förslag som rör förfarandet efter antagandet av nämnda planer. Det föreslås en ny bestämmelse som innebär att kommunen senast dagen efter det att beslutet att anta översiktsplanen har tillkännagetts, ska skicka ett meddelande om detta och ett protokollsutdrag med beslutet till länsstyrelsen. Det lämnas även förslag om hur och när dessa handlingar ska skickas till vissa myndigheter och kommuner.

Den strategiska miljöbedömningen i planprocessen

I propositionen finns vidare förslag som innebär att bestämmelserna i PBL förtydligas så att det framgår vilka moment som ingår i en strategisk miljöbedömning. Inom ramen för samrådet enligt PBL ska kommunen undersöka om genomförandet av översiktsplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Undersökningen ska göras på det sätt som anges i miljöbalken. Efter undersökningen ska kommunen i ett särskilt beslut avgöra om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, ska kommunen inom ramen för samrådet även uppfylla kraven på avgränsningssamråd i miljöbalken.

Översiktsplanernas innehåll och utformning

Förtydliganden i regleringen rörande översiktsplaners innehåll

Regeringen föreslår lagändringar som innebär att översiktsplanernas syfte och innehåll förtydligas genom införandet av nya rubriker i PBL. Det införs dessutom en ny bestämmelse som innebär att översiktsplanerna ska innehålla en redovisning av planernas väsentliga konsekvenser. Härutöver införs lagändringar som innebär att en översiktsplan för en viss del av en kommun får redovisas med en annan detaljeringsgrad än för kommunen i övrigt.

Redovisningen av allmänna intressen

Regeringen föreslår lagändringar som innebär att kommuner inte längre ska behöva redovisa sin bedömning av hur skyldigheten att ta hänsyn till allmänna intressen, vid beslut om användningen av mark- och vattenområden, kommer att tillgodoses. Kommunerna ska i översiktsplanen i stället redovisa de förhållanden som med hänsyn till de allmänna intressena i 2 kap. PBL kan ha en väsentlig betydelse för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och om hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Det föreslås att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken alltid ska redovisas.

Vidare föreslås att det av översiktsplanerna även ska framgå hur kommunerna anser att riksintressen ska tillgodoses, hur gällande miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken ska följas och hur förhållanden av väsentlig betydelse i övrigt bör beaktas.

Redovisning av verksamheter som angår flera kommuner eller är av regional betydelse

Regeringen föreslår att de områden eller verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse ska framgå av översiktsplanerna. Avsikten är att staten och kommunen gemensamt under översiktsplane-processen ska kunna identifiera vilka områden och verksamheter som har sådan betydelse.

En digital översiktsplan

Regeringen bedömer att det behövs fler åtgärder för att säkerställa att det finns ändamålsenliga rutiner för hur digitala översiktsplaner kan arkiveras. Regeringen föreslår därför att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om standarder för utformning av översiktsplaner, regionplaner och områdesbestämmelser. Dessutom föreslås en lagändring som innebär att en kommun senast dagen efter det att beslutet om att anta en översiktsplan har tillkännagetts ska hålla planen tillgänglig på sin webbplats. Kommunen ska under granskningstiden se till att det förslag som samrådet avsett finns tillgängligt digitalt.

Statens medverkan i översiktsplaneprocessen

Regeringen bedömer att det är angeläget att staten lämnar tydliga besked om hur staten ställer sig till en kommuns planering för att PBL-systemet ska fungera effektivt. Regeringen lämnar därför ett förslag som innebär att länsstyrelsen under ett samråd som avser ett förslag till översiktsplan ska ge råd om tillämpningen av bestämmelserna i PBL, om det behövs från allmän synpunkt. I propositionen föreslås även att länsstyrelsen i granskningsyttrandet enbart ska ange hur översiktsplanen förhåller sig till granskningsgrunderna.

Härutöver föreslås att länsstyrelsen på kommunens begäran ska tillhandahålla ett reviderat granskningsyttrande om kommunen ändrar planförslaget efter granskningstiden utan att en ny granskning äger rum och länsstyrelsens yttrande till följd av ändringen helt eller delvis inte längre är relevant. Motsvarande ska även gälla när en region tar fram en regionplan.

Vidare föreslås att länsstyrelsen ska redovisa sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet i ett underlag till kommunen. Redovisningen ska göras under den andra halvan av tiden mellan två ordinarie val till kommunfullmäktige.

Regeringen föreslår vidare en lagändring som innebär att länsstyrelsen ska överpröva en kommuns beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser, om beslutet kan antas innebära att ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

I propositionen föreslås att ändringen i miljöbalken ska träda i kraft den 11 september 2024. Ändringarna i PBL ska träda i kraft den 1 april 2020.

Det föreslås även vissa övergångsbestämmelser som reglerar i vilka fall de nya bestämmelserna respektive de äldre bestämmelserna ska tillämpas.

Regeringens redovisning av riksdagens tillkännagivanden

Riksdagen har vid flera tillfällen beslutat om tillkännagivanden om att PBL ska moderniseras, förenklas och förtydligas (bet. 2013/14:CU10, rskr. 2013/14:187, bet. 2015/16:CU1, rskr. 2015/16:79, bet. 2016/17:CU15, rskr. 2016/17:234).

Genom förslagen i den nu aktuella propositionen anser regeringen att tillkännagivandena är delvis behandlade.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare i betänkandet ställt sig bakom regeringens lagförslag när det gäller översiktsplanernas aktualitet och frågan om redovisning av grunddragen för mark- och vattenanvändningen. Utskottet har nu att ta

ställning till övriga delar av regeringens lagförslag om en utvecklad översiktsplanering.

Det har inte väckts någon motion som går emot att riksdagen antar regeringens lagförslag i aktuella delar. Utskottet anser att regeringens förslag är väl avvägda och kan skapa förutsättningar för mer effektiva plan- och byggprocesser. Mot denna bakgrund och av de skäl som regeringen i övrigt anför i propositionen anser utskottet att riksdagen bör anta lagförslagen.

När det gäller riksdagens tillkännagivanden delar utskottet regeringens bedömning om att tillkännagivandena är delvis tillgodosedda genom de förslag som regeringen lämnar i propositionen.

Reservationer

1. Översiktsplanens aktualitet, punkt 1 (KD)

av Larry Söder (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår 5 kap. 7 § andra stycket regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3472 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 1 och
avslår proposition 2019/20:52 punkt 2 i denna del.

Ställningstagande

Jag anser att de förslag som regeringen lämnar i propositionen är i stort välgrundade och bidrar till bättre förutsättningar för effektiva plan- och byggprocesser. Detta gäller dock inte för regeringens förslag om att detaljplaner i vissa situationer ska handläggas med det utökade planförfarandet, som enligt min mening bör avslås. Jag anser att det alltid bör vara möjligt att tillämpa det enklare standardförfarandet även i de fall då den del av översiktsplanen som har betydelse för planförslaget inte är aktuell. Det är nämligen inte rimligt att enskilda familjer och byggare drabbas av att kommuner inte har aktualitetsprövat en översiktsplan. Dessutom har flera remissinstanser invänt mot förslaget och anført att det inte kommer att vara möjligt att slutföra redan pågående detaljplaneärenden om en översiktsplan blir inaktuell under en pågående detaljplaneprocess. Det förslag som regeringen lämnar i denna del riskerar därför att leda till ökade kostnader, vilket kan påverka effektiviteten i plan- och byggprocessen och därmed även planeringen av nya bostäder.

Riksdagen bör därför avslå regeringens förslag till 5 kap. 7 § andra stycket plan- och bygglagen och bifalla motion 2019/20:3472 yrkande 1.

2. Redovisning av grunddragen för mark- och vattenanvändningen, punkt 2 (KD)

av Larry Söder (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar 3 kap. 3 § första stycket regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) med den ändringen att andra meningen ska utgå.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3472 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 2 och
avslår proposition 2019/20:52 punkt 2 i denna del.

Ställningstagande

Som jag tidigare har anfört anser jag att propositionens förslag i huvudsak är väl avvägda och att propositionen innehåller förslag som bidrar till att förenkla plan- och byggprocesser.

Detta gäller dock inte förslaget om att grunddragen för användningen av mark- och vattenområden ska framgå av en karta. Länsstyrelsen i Jönköpings län har bl.a. invänt mot förslaget och anfört att flera kommuner har uttryckt att det är svårt att använda markanvändningskartan på den kommuntäckande nivån. Den modell som kartan bygger på är enligt min mening inte färdigutvecklad samtidigt som mindre kommuner inte alltid har de resurser som krävs för att göra kartan.

Enligt min uppfattning är det viktigt att kommuner vet vilka uppgifter de har enligt lag, men det är inte nödvändigt att genom lagkrav berätta för kommuner hur de ska lösa uppgifterna. Jag anser därför att det inte finns skäl att i lag föreskriva att grunddragen ska framgå av en karta eftersom det är en uppgift som kommunen bäst löser på egen hand.

Mot denna bakgrund bör riksdagen anta regeringens förslag till 3 kap. 3 § första stycket plan- och bygglagen med den ändringen att andra meningen om att grunddragen ska framgå av en karta utgå och därmed bifalla motion 2019/20:3472 yrkande 2.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2019/20:52 En utvecklad översiktsplanering:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).

Följdmotionen

2019/20:3472 av Larry Söder m.fl. (KD):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag om att detaljplaner ska handläggas med det utökade planförfarandet om översiktsplanen inte är aktuell när ärendet påbörjas.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag om att kommunen i översiktsplanen ska redovisa grunddragen av den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen, där grunddragen ska framgå av en karta.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 18 e § miljöbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

18 e §¹

Med *område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen* avses vid tillämpningen av 18 d § ett område som

1. är lämpligt för utvecklingen av landsbygden,
2. är av ett sådant slag och har en så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt,
3. endast har en liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften,
 - a) i eller i närheten av tätorter,
 - b) i ett kust- eller kustskärgårdsområde från Forsmark till Klockestrand vid Ångermanälven eller från Skataudden vid Näskefjärden till gränsen mot Finland,
 - c) på Gotland, eller
 - d) vid Vätern, Vättern, Mälaren, Siljan, Orsasjön, Skattungen, Oresjön eller Oreälven mellan Orsasjön och Skattungen, om det råder stor efterfrågan på mark för bebyggelse i området, och
4. inte är ett kust- eller kustskärgårdsområde från gränsen mot Norge till Forsmark, utmed Ölands kust eller i Ångermanland från Klockestrand vid Ångermanälven till Skataudden vid Näskefjärden.

En översiktsplan enligt 3 kap. 1 § plan- och bygglagen (2010:900) ska ge vägledning vid bedömningen av om en plats ligger inom ett sådant område som avses i första stycket. Översiktsplanen är inte bindande.

En *aktuell* översiktsplan enligt 3 kap. 1 och 25 §§ plan- och bygglagen (2010:900) ska ge vägledning vid bedömningen av om en plats ligger inom ett sådant område som avses i första stycket. Översiktsplanen är inte bindande.

1. Denna lag träder i kraft den 11 september 2024.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet i ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet och för mål och ärenden som avser överklagande av sådana ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

¹ Senaste lydelse 2011:393.

2 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Härigenom föreskrivs i fråga om plan- och bygglagen (2010:900)¹

dels att nuvarande 5 kap. 11 a–11 c §§ ska betecknas 5 kap. 11 c–11 e §§, *dels* att 3 kap. 2–10 och 12–28 §§, 4 kap. 33 b och 34 §§, 5 kap. 6–7 a, 11, 14, 18, 18 a, 22, 25, 32, 38 a, 38 b och 39 §§, 7 kap. 1, 3, 5–7 och 10 §§, 11 kap. 10 §, 13 kap. 1, 2 och 4 §§, 16 kap. 1 och 1 a §§ och rubrikerna närmast före 3 kap. 7 och 12 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före 3 kap. 23 och 27 §§ ska sättas närmast före 3 kap. 27 respektive 23 §,

dels att det ska införas sju nya paragrafer, 3 kap. 6 a, 6 b, 9 a, 18 a och 19 a §§ och 5 kap. 11 a och 11 b §§, och närmast före 3 kap. 2 och 3 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

Översiktsplanens syfte

2 §

Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. *Planen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.*

Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön.

Planen ska även ge vägledning för beslut om

1. hur mark- och vattenområden ska användas, och

2. hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Planen är inte bindande.

Översiktsplanens innehåll

3 §

Översiktsplanen är inte bindande.

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela

¹ Senaste lydelse av
5 kap. 11 a § 2014:900
5 kap. 11 b § 2014:900
5 kap. 11 c § 2014:900.

kommunen. Grunddragen ska framgå av en karta.

Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

4 §²

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa *sin bedömning av hur skyldigheten att enligt 2 kap. ta hänsyn till allmänna intressen vid beslut om användningen av mark- och vattenområden kommer att tillgodoses. I redovisningen ska riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken anges särskilt.*

Om en sådan strategisk miljöbedömning som avses i 6 kap. miljöbalken inte ska göras, ska kommunen i översiktsplanen redovisa skälen för sin bedömning i den frågan.

Krävs en sådan strategisk miljöbedömning som avses i 6 kap. miljöbalken, ska kommunen redovisa miljökonsekvenser i planen på ett sätt som uppfyller kraven i 6 kap. 11, 12 och 16 §§ miljöbalken.

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa *de förhållanden som med hänsyn till de allmänna intressena i 2 kap. kan ha en väsentlig betydelse för sådana beslut som avses i 2 § andra stycket. Riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken ska alltid redovisas.*

Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att

- 1. riksintressen ska tillgodoses,*
- 2. gällande miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken ska följas, och*

- 3. förhållanden av väsentlig betydelse i övrigt bör beaktas.*

5 §³

Av översiktsplanen ska framgå *1. grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden,*

2. kommunens syn på hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras,

3. hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena och följa gällande miljökvalitetsnormer,

Av översiktsplanen ska även *följande framgå*

² Senaste lydelse 2017:965.

³ Senaste lydelse 2018:1732.

4. hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen,

5. hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder,

6. sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,

7. kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra, *och*

8. om översiktsplanen avviker från en regionplan för länet, på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen.

1. hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder,

2. hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen,

3. sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,

4. kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra,

5. om översiktsplanen avviker från en regionplan för länet, på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen, *och*

6. sådana områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse.

Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del, ska det anmärkas i planen.

6 §

Översiktsplanen ska utformas så att innebörden *och konsekvenserna* av den tydligt framgår.

Översiktsplanen ska utformas så att innebörden av den tydligt framgår.

Planen får för en viss del av kommunen redovisas med en annan detaljeringsgrad än för kommunen i övrigt.

6 a §

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa planens väsentliga konsekvenser.

6 b §

Om en betydande miljöpåverkan kan antas enligt det beslut som avses i 9 § andra stycket eller föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 6 kap. 4 § miljöbalken, ska kommunen redovisa miljökonsekvenser i översiktsplanen på ett sätt som uppfyller kraven i 6 kap. 11, 12 och 16 §§ miljöbalken.

Om en betydande miljöpåverkan inte kan antas enligt det beslut som avses i 9 § andra stycket, ska kommunen i planen redovisa skälen för sin bedömning i den frågan.

Förslag till översiktsplan**Att ta fram en översiktsplan****7 §⁴**

Innan kommunen antar en översiktsplan *eller en ändring i den* ska kommunen

1. upprätta ett förslag till plan *eller ändring* som uppfyller kraven i 4–6 §§,

2. vid upprättandet av förslaget *samråda med myndigheter, kommuner och andra som är berörda* enligt 8–11 §§, och

3. *ställa ut* förslaget och *låta det* granskas enligt 12–18 §§.

Lydelse enligt SFS 2019:949

Innan kommunen antar en översiktsplan ska kommunen

1. upprätta ett förslag till plan som uppfyller kraven i 3–6 b §§,

2. vid upprättandet av förslaget *genomföra ett samråd* enligt 8–11 §§, och

3. *låta* förslaget granskas enligt 12–18 a §§.

Föreslagen lydelse

8 §

När kommunen upprättar ett förslag till översiktsplan *eller ändring i planen* ska kommunen samråda med länsstyrelsen, regionen och de kommuner som berörs. Kommunen ska också ge kommunens medlem-

När kommunen upprättar ett förslag till översiktsplan ska kommunen samråda med länsstyrelsen, regionen och de kommuner som berörs. Kommunen ska också ge kommunens medlemmar, de andra

⁴ Senaste lydelse 2017:965.

mar, de andra myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget tillfälle att delta i samrådet.

Syftet med samrådet är att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan.

Under samrådet ska kommunen redovisa förslagets innebörd, skälen för förslaget, förslagets konsekvenser och det planeringsunderlag som har betydelse från nationell, regional, mellankommunal eller annan synpunkt.

myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget tillfälle att delta i samrådet.

Under samrådet ska kommunen redovisa förslagets innebörd, skälen för förslaget, förslagets konsekvenser och det planeringsunderlag som har betydelse för bedömningen av förslaget.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §⁵

Krävs sådant samråd som avses i 6 kap. 6 eller 9 och 10 §§ miljöbalken, ska samrådet enligt 8 § genomföras så att det uppfyller kraven om samråd i nämnda bestämmelser i miljöbalken. Trots det som sägs där om samråd med andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet, ska kommunen i fråga om statliga myndigheter enbart samråda med länsstyrelsen.

Inom ramen för samrådet enligt 8 § ska kommunen undersöka om genomförandet av översiktsplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Undersökningen ska ske på det sätt som anges i 6 kap. 6 § miljöbalken och föreskrifter som regeringen har meddelat i anslutning till den bestämmelsen.

Kommunen ska efter undersökningen avgöra frågan i ett särskilt beslut på det sätt och med det innehåll som anges i 6 kap. 7 § första och andra styckena miljöbalken.

Kraven enligt första och andra styckena gäller inte om frågan om betydande miljöpåverkan redan är avgjord i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 6 kap. 4 § miljöbalken.

9 a §

Om genomförandet av översiktsplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, ska kommunen inom ramen för samrådet enligt

⁵ Senaste lydelse 2017:965.

8 § även uppfylla kraven på avgränsningssamråd i 6 kap. 9 och 10 §§ miljöbalken.

Trots det som sägs i 6 kap. 6 och 10 §§ miljöbalken om samråd med andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen, ska kommunen i fråga om statliga myndigheter enbart samråda med länsstyrelsen.

10 §

Under samrådet ska länsstyrelsen särskilt

1. ta till vara och samordna statens intressen,
2. tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. som hänsyn bör tas till vid beslut om användningen av mark- och vattenområden,
3. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses, att miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken följs och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. verka för att bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsen ska dessutom ge råd i övrigt om tillämpningen av bestämmelserna i denna lag, om det behövs från allmän synpunkt.

Utställning och granskning av kommunens förslag

Granskning av kommunens förslag

12 §

Kommunen ska *ställa ut* planförslaget under minst två månader.

Kommunen ska *låta* planförslaget *granskas* under minst två månader (*granskningstid*).

Under granskningstiden ska kommunen hålla förslaget tillgängligt för granskning. Kommunen ska också se till att samrådsredogörelsen och det förslag som samrådet har avsett finns tillgängliga.

13 §

Kommunen ska kungöra utställningen av planförslaget före utställningstidens början. Kommunen ska anslå kungörelsen på kommunens anslagstavla och införa den i en ortstidning. Av kungörelsen ska det framgå var utställningen äger rum samt inom vilken tid, på vilket sätt och till vem synpunkter på förslaget ska lämnas.

Kommunen ska före gransknings- tidens början kungöra att planförslaget finns tillgängligt för granskning. Kommunen ska anslå kungörelsen på kommunens anslagstavla och införa den i en ortstidning. Av kungörelsen ska det framgå

1. var planförslaget hålls tillgängligt för granskning,

2. att den som vill lämna synpunkter på förslaget ska göra det senast under granskningstiden, och

3. på vilket sätt och till vem synpunkter på förslaget ska lämnas.

Kungörandet ska ske enligt lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m.

Lydelse enligt SFS 2019:949

Föreslagen lydelse

14 §

Innan utställningen äger rum ska kommunen skicka planförslaget och kungörelsen till länsstyrelsen, regionen och de kommuner som berörs.

Kommunen ska senast den dag då kungörelsen anslås på kommunens anslagstavla skicka planförslaget och kungörelsen till länsstyrelsen, regionen och de kommuner som berörs.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

Den som vill lämna synpunkter på planförslaget ska göra det skriftligen under utställningstiden.

Den som vill lämna synpunkter på planförslaget ska göra det skriftligen under granskningstiden.

16 §

Länsstyrelsen ska under utställningstiden avge ett granskningsyttrande över planförslaget.

Av yttrandet ska det framgå om

Länsstyrelsen ska under granskningstiden lämna ett granskningsyttrande över planförslaget.

Länsstyrelsen ska i yttrandet enbart ange om

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,

2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,

3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,

4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och

5. en bebyggelse eller ett byggnadsverk *blir* olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

5. en bebyggelse *blir olämplig* eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

17 §

Efter *utställningstiden* ska kommunen i ett särskilt utlåtande sammanställa de synpunkter som kommit fram och redovisa de förslag som synpunkterna gett anledning till.

Efter *granskningstiden* ska kommunen i ett särskilt utlåtande sammanställa de synpunkter som kommit fram och redovisa de förslag som synpunkterna gett anledning till.

18 §

Om planförslaget ändras väsentligt efter *utställningen*, ska kommunen *ställa ut* förslaget på nytt.

Om planförslaget ändras väsentligt efter *granskningstiden*, ska kommunen *läta* förslaget *granskas* på nytt.

18 a §

På kommunens begäran ska länsstyrelsen tillhandahålla ett reviderat granskningsyttrande enligt 16 §, om

1. kommunen ändrar planförslaget efter granskningstiden utan att en ny granskning enligt 18 § äger rum, och

2. länsstyrelsens yttrande till följd av ändringen helt eller delvis inte längre är relevant.

19 §

Kommunfullmäktige beslutar i frågor om antagande *och ändring* av översiktsplanen.

Kommunfullmäktige beslutar i frågor om antagande av översiktsplanen.

19 a §

Kommunen ska senast dagen efter det att beslutet att anta översiktsplanen har tillkännagetts

1. skicka ett meddelande om detta och ett protokollsutdrag med beslutet till länsstyrelsen, och

2. hålla planen tillgänglig på sin webbplats.

Skyldigheten enligt första stycket 2 upphör om beslutet upphävs efter ett överklagande eller när pla-

nen inte längre gäller därför att ett beslut att anta en ny plan har fått laga kraft.

20 §

Kommunen ska redovisa länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 16 § tillsammans med översiktsplanen. *Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del, ska det anmärkas i planen.*

Kommunen ska redovisa länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 16 § tillsammans med översiktsplanen.

21 §

Ett beslut att anta *eller ändra* översiktsplanen gäller först sedan beslutet har *vunnit* laga kraft.

Ett beslut att anta översiktsplanen gäller först sedan beslutet har *fått* laga kraft.

Lydelse enligt SFS 2019:949

Föreslagen lydelse

22 §

När ett beslut att anta *eller ändra* översiktsplanen har fått laga kraft, ska kommunen *utan dröjsmål* skicka följande handlingar till Boverket, länsstyrelsen, regionen och de kommuner som berörs:

När ett beslut att anta översiktsplanen har fått laga kraft, ska kommunen *inom sex veckor* skicka följande handlingar till Boverket, länsstyrelsen, *lantmäterimyndigheten*, regionen och de kommuner som berörs:

1. översiktsplanen,
2. den samrådsredogörelse som avses i 11 §,
3. det granskningsyttrande som avses i 16 §,
4. det utlåtande som avses i 17 §, och
5. ett protokollsutdrag med beslutet.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §

En översiktsplan kan ändras för en viss del av kommunen. Den kan också ändras genom ett tillägg för att tillgodose ett särskilt allmänt intresse. Om inte annat följer av 24–26 §§, ska 1–22 §§ tillämpas när planen ändras.

Kommunfullmäktige ska anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ett ordinarie val. I strategin ska fullmäktige

1. ta ställning till dels ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet, dels kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen, och

2. bedöma i vilken utsträckning planen är aktuell i förhållande till kraven i 3 §, 4 § andra stycket 1 och 2 samt 5 §.

En ändring av planen för en viss del av kommunen får redovisas med en annan detaljeringsgrad än för översiktsplanen i övrigt.

Om planen innebär en ändring av den gällande översiktsplanen ska sambanden med och konsekvenserna för översiktsplanen som helhet redovisas.

En planeringsstrategi kan ändras fram till nästa ordinarie val.

Kraven i första stycket gäller dock inte om fullmäktige i stället antar en ny översiktsplan inom den tid som anges där.

24 §

Om ett förslag till ändring avser endast en viss del av kommunen, får kommunen, i stället för att ställa ut det enligt 12 §, anslå en kungörelse om förslaget på kommunens anslagstavla och föra in kungörelsen i en ortstidning. Kommunen ska hålla förslaget, samrådsredogörelsen och i förekommande fall miljökonsekvensbeskrivningen tillgängliga för granskning.

Av kungörelsen ska det framgå

- 1. var området som avses med ändringen ligger,*
- 2. var förslaget finns tillgängligt för granskning,*
- 3. att den som vill granska förslaget och lämna synpunkter får göra det inom en viss tid (gransknings-tid) som ska vara minst sex veckor, och*
- 4. till vem synpunkter på förslaget ska lämnas.*

25 §⁶

Om kommunen kungör ett planförslag enligt 24 §, ska kommunen i stället för att skicka handlingar enligt 14 §

- 1. senast den dag då förslaget kungörs skicka ett meddelande om innehållet i kungörelsen till länsstyrelsen samt till de kommuner och kommunala organ enligt 8 § som berörs,*

En översiktsplan är aktuell från det att planen har fått laga kraft eller kommunfullmäktige har antagit en planeringsstrategi enligt 23 § och fram till 24 månader efter nästa ordinarie val, om inte fullmäktige i en sådan strategi har bedömt att planen helt eller delvis inte är aktuell.

⁶ Senaste lydelse 2017:965.

2. skicka förslaget till länsstyrelsen, och

3. under granskningstiden hålla förslaget tillgängligt för dem som vill granska det.

En översiktsplan upphör att vara aktuell när den tid som anges i första stycket har löpt ut, om inte fullmäktige innan dess antar en planeringsstrategi.

26 §

Om kommunen kungör ett förslag enligt 24 §, ska det som sägs i 15–17 §§ om utställningstiden i stället avse granskningstiden. Om förslaget ändras väsentligt efter granskningstiden, får kommunen kungöra det ändrade förslaget i stället för att ställa ut det på nytt.

Länsstyrelsen ska i ett underlag till kommunen redovisa sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. Redovisningen ska göras under den andra halvan av tiden mellan två ordinarie val till kommunfullmäktige.

I underlaget ska länsstyrelsen ange

1. hur dessa intressen förhåller sig till översiktsplanen, och

2. om länsstyrelsens granskningsyttrande i någon del inte längre gäller.

Länsstyrelsen ska även lämna ett sådant underlag till kommunen när kommunen begär det.

27 §

Kommunfullmäktige ska minst en gång under mandattiden pröva om översiktsplanen är aktuell i förhållande till kraven i 5 §.

En översiktsplan kan ändras för en viss del av kommunen. Den kan också ändras genom ett tillägg för att tillgodose ett visst allmänt intresse. Om inte annat följer av 28 §, ska 1–22 §§ tillämpas när planen ändras.

När planen ändras ska sambanden med och konsekvenserna för den som helhet redovisas.

28 §

Länsstyrelsen ska minst en gång under den mandattid som avses i 27 § redovisa sina synpunkter i fråga om sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. Synpunkterna ska redovisas i en sammanfattande redogörelse till kommunen. Av redogörelsen ska det framgå hur synpunkterna förhåller sig till översiktsplanen.

Länsstyrelsen ska lämna en sådan redogörelse till kommunen också när kommunen begär det.

Om ett förslag till ändring avser endast en viss del av kommunen är det, trots det som sägs i 12 §, tillräckligt att granskningstiden är sex veckor.

4 kap.

33 b §⁷

Om en sådan strategisk miljöbedömning som avses i 6 kap. miljöbalken inte ska göras, ska skälen för bedömningen i den frågan anges i redovisningen enligt 33 § första stycket 4.

Om en betydande miljöpåverkan inte kan antas enligt det beslut som avses i 5 kap. 11 a § andra stycket, ska skälen för bedömningen i den frågan anges i redovisningen enligt 33 § första stycket 4.

34 §⁸

Krävs en sådan strategisk miljöbedömning som avses i 6 kap. miljöbalken, ska redovisningen enligt 33 § första stycket 4 i fråga om miljökonsekvenserna ha det innehåll som följer av 6 kap. 11, 12 och 16 §§ miljöbalken.

Om en betydande miljöpåverkan kan antas enligt det beslut som avses i 5 kap. 11 a § andra stycket eller föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 6 kap. 4 § miljöbalken, ska redovisningen enligt 33 § första stycket 4 i fråga om miljökonsekvenserna ha det innehåll som följer av 6 kap. 11, 12 och 16 §§ miljöbalken.

Redovisningen ska också uppfylla kraven i 6 kap. 35, 37 och 43 §§ miljöbalken och föreskrifter som har meddelats i anslutning till dessa bestämmelser, om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för

1. industriändamål,
2. ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse,
3. en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,
4. en hamn för fritidsbåtar,

⁷ Senaste lydelse 2017:965.

⁸ Senaste lydelse 2017:965.

5. ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse,
6. en permanent campingplats,
7. en nöjespark,
8. en djurpark,
9. en spårväg, eller
10. en tunnelbana.

5 kap.

6 §⁹

Innan kommunen antar en detaljplan ska kommunen ha tagit fram ett planförslag, samrått om förslaget och låtit det granskas enligt 8–37 §§.

För vissa detaljplaner gäller enligt 7 och 7 a §§ även särskilda bestämmelser.

Innan kommunen antar en detaljplan ska kommunen ha tagit fram ett planförslag, samrått om förslaget och låtit det granskas enligt 8–10 och 11–37 §§.

7 §¹⁰

Särskilda bestämmelser om ett utökat planförfarande finns i 11 a § första stycket, 11 b och 11 c §§, 17 § första stycket, 18 § andra och tredje styckena samt 25 § för en detaljplan som

1. inte är förenlig med översiktsplanen eller länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 3 kap. 16 §,

2. är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse, eller

3. kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Särskilda bestämmelser om ett utökat planförfarande finns i 11 c § första stycket, 11 d, 11 e och 17 §§, 18 § andra och tredje styckena samt 25 § för en detaljplan som

Det utökade planförfarandet ska även tillämpas om den del av översiktsplanen som har betydelse för planförslaget inte är aktuell enligt 3 kap. 25 § när ärendet påbörjas.

7 a §¹¹

Särskilda bestämmelser om ett samordnat planförfarande finns i 11 a § andra stycket, 16 och 18 a §§, 21 § andra stycket och 23 § andra stycket för en detaljplan som är förenlig med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 3 kap. 16 § och som enbart gäller

Särskilda bestämmelser om ett samordnat planförfarande finns i 11 c § andra stycket, 16 och 18 a §§, 21 § andra stycket och 23 § andra stycket för en detaljplan som är förenlig med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 3 kap. 16 § och som enbart gäller

⁹ Senaste lydelse 2014:900.

¹⁰ Senaste lydelse 2014:900.

¹¹ Senaste lydelse 2014:900.

1. en verksamhet som har tillståndsprövats eller ska tillståndsprövas enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 6 § miljöbalken, eller

2. en åtgärd som har prövats eller ska prövas genom upprättande och fastställande av en vägplan enligt väglagen (1971:948) eller en järnvägsplan enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg.

Bestämmelserna om ett samordnat planförfarande är endast tillämpliga om den del av översiktsplanen som har betydelse för planförslaget är aktuell enligt 3 kap. 25 § när ärendet påbörjas.

11 §¹²

I arbetet med att ta fram ett program enligt 10 § eller ett förslag till en detaljplan ska kommunen samråda med

1. länsstyrelsen, lantmäterimyndigheten och de kommuner som berörs,
2. de kända sakägarna och de kända bostadsrättshavare, hyresgäster och boende som berörs,
3. de kända organisationer av hyresgäster som har avtal om förhandlingsordning för en berörd fastighet eller, om någon förhandlingsordning inte gäller, som är anslutna till en riksorganisation inom vars verksamhetsområde en berörd fastighet är belägen, och
4. de myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget.

Kommunen behöver dock inte samråda med bostadsrättshavare, hyresgäster, boende eller organisationer av hyresgäster, om det är uppenbart att förslaget saknar betydelse för dem.

För samråd enligt första stycket 2–4 är det tillräckligt att kommunen ger tillfälle till samråd.

Krävs sådant samråd som avses i 6 kap. 6 eller 9 och 10 §§ miljöbalken, ska samrådet enligt första stycket genomföras så att det uppfyller kraven om samråd i nämnda bestämmelser. Trots det som sägs där om samråd med andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet, ska kommunen i fråga om statliga myndigheter enbart samråda med länsstyrelsen.

11 a §

Inom ramen för samrådet enligt 11 § ska kommunen undersöka om genomförandet av detaljplanen kan

¹² Senaste lydelse 2017:965.

*antas medföra en betydande miljö-
påverkan. Undersökningen ska ske
på det sätt som anges i 6 kap. 6 §
miljöbalken och föreskrifter som
regeringen har meddelat i anslut-
ning till den bestämmelsen.*

*Kommunen ska efter undersök-
ningen avgöra frågan i ett särskilt
beslut på det sätt och med det inne-
håll som anges i 6 kap. 7 § första
och andra styckena miljöbalken.*

*Kraven enligt första och andra
styckena gäller inte om frågan om
betydande miljöpåverkan redan är
avgjord i föreskrifter som regering-
en har meddelat med stöd av 6 kap.
4 § miljöbalken eller om planen
omfattas av undantaget i 6 kap. 3 §
andra stycket 1 samma balk.*

11 b §

*Om genomförandet av detalj-
planen kan antas medföra en betyd-
ande miljöpåverkan, ska kommu-
nen inom ramen för samrådet enligt
11 § även uppfylla kraven på av-
gränsningssamråd i 6 kap. 9 och
10 §§ miljöbalken.*

*Trots det som sägs i 6 kap. 6 och
10 §§ miljöbalken om samråd med
andra myndigheter som på grund
av sitt särskilda miljöansvar kan
antas bli berörda av planen, ska
kommunen i fråga om statliga myn-
digheter enbart samråda med läns-
styrelsen.*

14 §¹³

Under samrådet ska länsstyrelsen särskilt

1. ta till vara och samordna statens intressen,
2. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses, att miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken följs och att strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken inte upphävs i strid med gällande bestämmelser,
3. verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt, och
4. verka för att en bebyggelse eller ett byggnadsverk *inte blir olämplig*
4. verka för att en bebyggelse *inte blir olämplig* eller ett byggnads-

¹³ Senaste lydelse 2014:900.

med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

verk *olämpligt* med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Under samrådet ska länsstyrelsen också särskilt ge råd om tillämpningen av 2 kap. Länsstyrelsen ska dessutom ge råd i övrigt om tillämpningen av bestämmelserna i denna lag, om det behövs från allmän synpunkt.

18 §¹⁴

När samrådet enligt 11–17 §§ är klart ska kommunen i en underrättelse informera om sitt planförslag och låta det granskas under en viss tid (granskningstid). Om de som kommunen har samrått med enligt 11 § har godkänt planförslaget, behöver underrättelse inte lämnas.

Granskningstiden ska vara minst två veckor, men den får göras kortare, om alla berörda är överens om det. För ett sådant planförslag som avses i 7 § 1 och 2 ska granskningstiden dock vara minst tre veckor och för ett sådant planförslag som avses i 7 § 3 minst 30 dagar.

Om kommunen när samrådet är klart bedömer att planförslaget är ett sådant som avses i 7 §, ska kommunen dessutom kungöra förslaget på det sätt som anges i 11 b §, om förslaget inte har kungjorts tidigare eller det har ändrats väsentligt. Det som sägs om samrådstid i 11 b § ska då i stället avse granskningstid.

Om kommunen när samrådet är klart bedömer att planförslaget är ett sådant som avses i 7 §, ska kommunen dessutom kungöra förslaget på det sätt som anges i 11 d §, om förslaget inte har kungjorts tidigare eller det har ändrats väsentligt. Det som sägs om samrådstid i 11 d § ska då i stället avse granskningstid.

18 a §¹⁵

Om planförslaget är ett sådant som avses i 7 a §, ska kommunen kungöra förslaget på det sätt som anges i 11 b § och låta det granskas. Det som sägs om samrådstid i 11 b § ska då i stället avse granskningstid. Granskningstiden ska vara minst tre veckor.

Om planförslaget är ett sådant som avses i 7 a §, ska kommunen kungöra förslaget på det sätt som anges i 11 d § och låta det granskas. Det som sägs om samrådstid i 11 d § ska då i stället avse granskningstid. Granskningstiden ska vara minst tre veckor.

Kungörandet får samordnas med det kungörande som ska ske i det andra ärendet som avses i 7 a §.

22 §

Under granskningstiden ska länsstyrelsen yttra sig över planförslaget, om förslaget enligt länsstyrelsens bedömning innebär att

1. ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses,
2. en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
3. strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävs i strid med gällande bestämmelser,

¹⁴ Senaste lydelse 2017:965.

¹⁵ Senaste lydelse 2014:900.

4. regleringen av sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår flera kommuner inte har samordnats på ett lämpligt sätt, eller

5. en bebyggelse eller ett byggnadsverk *annars blir olämplig* med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

5. en bebyggelse *annars blir olämplig* eller ett byggnadsverk *olämpligt* med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

25 §¹⁶

Om kommunen efter granskningstiden ändrar sitt förslag väsentligt, ska kommunen låta granska det ändrade förslaget enligt 18 § första och *tredje* styckena samt 19–24 §§. Om kommunen bedömer att förslaget är ett sådant som avses i 7 § och det inte har kungjorts tidigare, ska kommunen dessutom kungöra det ändrade förslaget på det sätt som anges i *11 b §*. Det som sägs om samrådstid i *11 b §* ska då i stället avse granskningstid.

Om kommunen efter granskningstiden ändrar sitt förslag väsentligt, ska kommunen låta granska det ändrade förslaget enligt 18 § första och *andra* styckena samt 19–24 §§. Om kommunen bedömer att förslaget är ett sådant som avses i 7 § och det inte har kungjorts tidigare, ska kommunen dessutom kungöra det ändrade förslaget på det sätt som anges i *11 d §*. Det som sägs om samrådstid i *11 d §* ska då i stället avse granskningstid.

32 §¹⁷

När beslutet att anta detaljplanen har *vunnit* laga kraft ska kommunen

1. på planhandlingarna anteckna det datum då planen *vann* laga kraft och, om ett förordnande enligt 13 kap. 17 § tredje stycket har meddelats, det datum då förordnandet meddelades,

2. inom två veckor skicka planen, planbeskrivningen och fastighetsförteckningen enligt 9 § till länsstyrelsen och lantmäterimyndigheten, och

3. med en kungörelse på det sätt som anges i *11 b §* eller med ett skriftligt meddelande underrätta de fastighetsägare som kan ha rätt till ersättning enligt 14 kap. 5, 6, 7, 9, 10 eller 11 § och dem som enligt 14 kap. 12 § kan ha motsvarande rätt till ersättning samt i underrättelsen upplysa om innehållet i 15 kap. 5 §.

När beslutet att anta detaljplanen har *fått* laga kraft ska kommunen

1. på planhandlingarna anteckna det datum då planen *fick* laga kraft och, om ett förordnande enligt 13 kap. 17 § tredje stycket har meddelats, det datum då förordnandet meddelades,

2. inom två veckor skicka planen, planbeskrivningen och fastighetsförteckningen enligt 9 § till länsstyrelsen och lantmäterimyndigheten, och

3. med en kungörelse på det sätt som anges i *11 d §* eller med ett skriftligt meddelande underrätta de fastighetsägare som kan ha rätt till ersättning enligt 14 kap. 5, 6, 7, 9, 10 eller 11 § och dem som enligt 14 kap. 12 § kan ha motsvarande rätt till ersättning samt i underrättelsen upplysa om innehållet i 15 kap. 5 §.

¹⁶ Senaste lydelse 2014:900.

¹⁷ Senaste lydelse 2014:900.

38 a §¹⁸

Vid förlängning av genomförandetiden enligt 4 kap. 24 § behöver 18 § första och *tredje* styckena samt 19–25 §§ inte tillämpas. Samråd enligt 11 § krävs endast med lantmäterimyndigheten och kända sakägare inom det berörda området.

Vid förlängning av genomförandetiden enligt 4 kap. 24 § behöver 18 § första och *andra* styckena samt 19–25 §§ inte tillämpas. Samråd enligt 11 § krävs endast med lantmäterimyndigheten och kända sakägare inom det berörda området.

38 b §¹⁹

I fråga om förslag till att upphäva en detaljplan behöver 18 § första och *tredje* styckena samt 19–25 §§ inte tillämpas när planens genomförandetid har gått ut, och upphävandet av planen

I fråga om förslag till att upphäva en detaljplan behöver 18 § första och *andra* styckena samt 19–25 §§ inte tillämpas när planens genomförandetid har gått ut, och upphävandet av planen

1. är förenligt med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 3 kap. 16 §,

2. inte är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse, och

3. inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

I fall som avses i första stycket, ska kommunen så snart som möjligt skicka samrådsredogörelsen eller ett meddelande om var den finns tillgänglig till dem som inte har fått sina synpunkter tillgodosedda.

Om kommunen efter att samrådet är klart ändrar sitt förslag väsentligt, ska kommunen trots första stycket låta granska det ändrade förslaget enligt 18 § första och *tredje* styckena samt 19–24 §§.

Om kommunen efter att samrådet är klart ändrar sitt förslag väsentligt, ska kommunen trots första stycket låta granska det ändrade förslaget enligt 18 § första och *andra* styckena samt 19–24 §§.

Bestämmelserna i första–tredje styckena är endast tillämpliga om den del av översiktsplanen som har betydelse för upphävandet är aktuell enligt 3 kap. 25 § när ärendet påbörjas.

39 §²⁰

I fråga om förslag till och beslut om att anta, ändra eller upphäva områdesbestämmelser ska kommunen tillämpa bestämmelserna om förslag till och antagande av en detaljplan i 7 §, 8 § i den del som avser fastighetsförteckning, 9 och 10 §§, 11 § första–tredje styckena,

I fråga om förslag till och beslut om att anta, ändra eller upphäva områdesbestämmelser ska kommunen tillämpa bestämmelserna om förslag till och antagande av en detaljplan i 7 §, 8 § i den del som avser fastighetsförteckning, 9, 10 och 11 §§, 11 c § första stycket,

¹⁸ Senaste lydelse 2014:900.

¹⁹ Senaste lydelse 2014:900.

²⁰ Senaste lydelse 2017:965.

11 a § första stycket, 11 b och 11 c §§, 12–15 §§, 17 §, 18, 19 och 20 §§, 21 § första stycket, 22 och 22 a §§, 23 § första stycket, 24, 25, 27, 29 och 30 §§, 32 § 1 och 2, 33–35 §§ och 38 §. Vid tillämpningen ska det som sägs om detaljplan avse områdesbestämmelserna.

11 d–15 §§, 17, 18, 19 och 20 §§, 21 § första stycket, 22 och 22 a §§, 23 § första stycket, 24, 25, 27, 29 och 30 §§, 32 § 1 och 2, 33–35 och 38 §§. Vid tillämpningen ska det som sägs om detaljplan avse områdesbestämmelserna.

Lydelse enligt SFS 2019:949

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 §

Regional fysisk planering ska ske i Stockholms län och i Skåne län. Regionen ansvarar för denna planering.

Regionen ska

1. utreda regionala frågor av betydelse för länets fysiska miljö,
2. upprätta ett förslag till regionplan enligt 2–4 §§ eller förslag till ändring av en sådan plan,
3. anta, pröva aktualiteten hos och vid behov ändra planen,
4. lämna underlag om regionala frågor av betydelse för länets fysiska miljö till länsstyrelsen, andra berörda regioner och de kommuner, regionala kollektivtrafikmyndigheter och andra myndigheter som berörs,
5. yttra sig över förslag till översiktsplaner inom länet under *utställningstiden* i fråga om hur dessa planer förhåller sig till regionplanen,
5. yttra sig över förslag till översiktsplaner inom länet under *granskningstiden* i fråga om hur dessa planer förhåller sig till regionplanen,
6. verka för insatser som kan bidra till att det långsiktiga behovet av bostäder kan tillgodoses, och
7. verka för insatser som kan bidra till att minska länets klimatpåverkan och dess effekter.

Regionen ska lämna regeringen de uppgifter om den regionala fysiska planeringen som regeringen begär.

3 §

Av regionplanen ska det framgå

1. hur hänsyn har tagits till allmänna intressen enligt 2 kap., hur riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken har tillgodosetts och på vilket sätt miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken har följts,
2. hur hänsyn har tagits till och hur planen har samordnats med den regionala utvecklingsstrategin, länsplanen för regional transportinfrastruktur, trafikförsörjningsprogram och kommunala riktlinjer för bostadsförsörjning samt nationella och andra regionala och kommunala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling i länet, och
3. hur planen är avsedd att genomföras.

I fråga om strategisk miljöbedömning gäller 3 kap. 4 § andra och tredje styckena. Vid tillämpningen ska det som sägs där om översiktsplan i stället gälla regionplan och det som sägs om kommunen gälla regionen.

Länsstyrelsens granskningsyttrande över planförslaget ska redovisas tillsammans med regionplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del, ska det anmärkas i planen.

Planen ska även ha det innehåll som följer av 3 kap. 6 b §. Vid tillämpningen ska det som sägs där om översiktsplan i stället gälla regionplan och det som sägs om kommunen gälla regionen.

5 §

Bestämmelserna i 3 kap. 7 § 2 och 3 och 8–18 §§ om samråd, utställning och granskning gäller i tillämpliga delar också i fråga om förslag till regionplan eller förslag till ändring av en sådan plan. Vid tillämpningen ska det som sägs där om översiktsplan i stället gälla regionplan och det som sägs om kommunen i stället gälla regionen. *Utställningstiden* ska dock vara minst tre månader.

Bestämmelserna i 3 kap. 7 § 2 och 3 och 8–18 a §§ om samråd och granskning gäller i tillämpliga delar också i fråga om förslag till regionplan eller förslag till ändring av en sådan plan. Vid tillämpningen ska det som sägs där om översiktsplan i stället gälla regionplan och det som sägs om kommunen gälla regionen. *Granskningstiden* ska dock vara minst tre månader.

6 §

Regionen ska minst en gång under *fullmäktiges mandattid* pröva om regionplanen är aktuell i förhållande till kraven i 2–4 §§ (aktualitetsprövning). Vid denna prövning ska regionen begära länsstyrelsens och berörda kommuners synpunkter i fråga om sådana intressen som anges i 7 och 8 §§.

Regionen ska minst en gång under *tiden mellan två ordinarie val till fullmäktige* pröva om regionplanen är aktuell i förhållande till kraven i 2–4 §§ (aktualitetsprövning). Vid denna prövning ska regionen begära länsstyrelsens och berörda kommuners synpunkter i fråga om sådana intressen som anges i 7 och 8 §§.

7 §

När regionen begär länsstyrelsens synpunkter enligt 6 §, ska länsstyrelsen redovisa *sina synpunkter* i fråga om sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse vid aktualitetsprövningen. *Synpunkterna ska redovisas i en sammanfattande redogörelse. Av redogörelsen ska det framgå hur synpunkterna förhåller sig till planen.*

När regionen begär länsstyrelsens synpunkter enligt 6 §, ska länsstyrelsen i ett underlag till regionen redovisa sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse vid aktualitetsprövningen. *I underlaget ska länsstyrelsen ange*

- 1. hur dessa intressen förhåller sig till regionplanen, och*
- 2. om länsstyrelsens granskningsyttrande i någon del inte längre gäller.*

10 §

När regionen antar, prövar aktualiteten hos eller ändrar en regionplan ska den

1. senast dagen efter att beslutet tillkännagetts skicka ett meddelande om tillkännagivandet och ett protokollsutdrag med beslutet till länsstyrelsen och kommunerna i länet, och

1. senast dagen efter att beslutet *har* tillkännagetts skicka ett meddelande om tillkännagivandet och ett protokollsutdrag med beslutet till länsstyrelsen och kommunerna i länet, och

2. skicka planen eller beslutet om aktualitetsprövning till Boverket, länsstyrelsen och kommunerna i länet när beslutet har fått laga kraft.

När regionen antar eller ändrar en regionplan ska den även skicka planen till den statliga lantmäterimyndigheten.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

10 §

När länsstyrelsen enligt 5 kap. 29, 38 eller 39 § har fått ett meddelande om att en kommun beslutat att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser, ska länsstyrelsen inom tre veckor besluta om den ska överpröva kommunens beslut eller inte.

Länsstyrelsen ska överpröva kommunens beslut, om beslutet kan antas innebära att

1. ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses,
2. regleringen av sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt,
3. en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
4. strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävs i strid med gällande bestämmelser, eller
5. en bebyggelse blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

5. en bebyggelse blir olämplig *eller ett byggnadsverk olämpligt* med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Lydelse enligt SFS 2019:949

Föreslagen lydelse

13 kap.

1 §

Följande beslut enligt denna lag får överklagas i den ordning som gäller för laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725):

1. kommunfullmäktiges beslut om översiktsplan,
2. kommunfullmäktiges beslut om planeringsstrategi för översiktsplanering,
2. kommunfullmäktiges beslut om uppdrag åt byggnadsnämnden
3. kommunfullmäktiges beslut om uppdrag åt byggnadsnämnden

att anta, ändra eller upphäva detaljplaner eller områdesbestämmelser,

3. kommunfullmäktiges beslut om uppdrag åt byggnadsnämnden att fatta beslut om skyldighet för fastighetsägare att betala kostnader för gator och andra allmänna platser eller att fatta beslut om villkoren för sådan betalning,

4. kommunfullmäktiges eller byggnadsnämndens beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser,

5. kommunfullmäktiges eller byggnadsnämndens beslut om grunderna för skyldighet att betala kostnader för gator och andra allmänna platser och om generella villkor för sådan betalning,

6. kommunfullmäktiges beslut om taxa i ärenden hos byggnadsnämnden,

7. kommunens beslut om riktlinjer för exploateringsavtal, och

8. regionfullmäktiges beslut om regionplan.

att anta, ändra eller upphäva detaljplaner eller områdesbestämmelser,

4. kommunfullmäktiges beslut om uppdrag åt byggnadsnämnden att fatta beslut om skyldighet för fastighetsägare att betala kostnader för gator och andra allmänna platser eller att fatta beslut om villkoren för sådan betalning,

5. kommunfullmäktiges eller byggnadsnämndens beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser,

6. kommunfullmäktiges eller byggnadsnämndens beslut om grunderna för skyldighet att betala kostnader för gator och andra allmänna platser och om generella villkor för sådan betalning,

7. kommunfullmäktiges beslut om taxa i ärenden hos byggnadsnämnden,

8. kommunens beslut om riktlinjer för exploateringsavtal,

9. regionfullmäktiges beslut om regionplan, och

10. regionfullmäktiges beslut om aktualitetsprövning av regionplan.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Kommunala beslut enligt denna lag får inte överklagas i den del de avser

1. avbrytande av ett planarbete,

2. planbesked enligt 5 kap. 2 §,

3. andra frågor om gatukostnader än de som avses i 1 § 5,

4. villkorsbesked enligt 9 kap. 19 §,

5. förlängd handläggningstid enligt 9 kap. 27 §,

6. behovet av kontrollansvarig, särskilt sakkunnig, tekniskt samråd eller slutsamråd,

7. ingripandebesked enligt 11 kap. 7 §, eller

8. en fråga som redan är avgjord genom en detaljplan, områdesbestämmelser eller ett förhandsbesked.

Att tvister rörande gatukostnader prövas av mark- och miljödomstol framgår av 15 kap. 10 §.

Beslut enligt 3 kap. 9 § andra stycket eller 5 kap. 11 a § andra stycket om huruvida en betydande miljöpåverkan kan antas får inte överklagas särskilt.

4 §

Länsstyrelsens beslut enligt 11 kap. 10 § i frågan om att överpröva kommunens beslut *får inte överklagas. Detsamma gäller länsstyrelsens* beslut enligt 11 kap. 12 § om att överprövningsbestämmelserna också ska gälla lov eller förhandsbesked inom ett visst geografiskt område eller att ett lov eller förhandsbesked inte ska gälla förrän en överprövning har avslutats.

Följande beslut av länsstyrelsen *får inte överklagas:*

1. *beslut enligt 3 kap. 18 a § om ett reviderat granskningsyttrande,*

2. *beslut enligt 11 kap. 10 § i frågan om att överpröva kommunens beslut, eller*

3. *beslut enligt 11 kap. 12 § om att överprövningsbestämmelserna också ska gälla lov eller förhandsbesked inom ett visst geografiskt område eller att ett lov eller förhandsbesked inte ska gälla förrän en överprövning har avslutats.*

16 kap.1 §²¹

Regeringen får meddela föreskrifter om

1. *att kommunen ska skicka beslut enligt 3 kap. 27 § om översiktsplanens aktualitet till myndigheter, kommuner och andra berörda,*

2. *när genomförandet av en detaljplan på grund av en sådan användning som avses i 4 kap. 34 § andra stycket kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, och*

3. *undantag från kommunens skyldighet enligt 5 kap. 32 eller 39 § att skicka handlingar om detaljplaner eller områdesbestämmelser till länsstyrelsen.*

1. *när genomförandet av en detaljplan på grund av en sådan användning som avses i 4 kap. 34 § andra stycket kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, och*

2. *undantag från kommunens skyldighet enligt 5 kap. 32 eller 39 § att skicka handlingar om detaljplaner eller områdesbestämmelser till länsstyrelsen.*

1 a §²²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om standarder för utformning av detaljplaner *och* planbeskrivningar enligt 4 kap. *samt* grundkartor enligt 5 kap. 8 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om standarder för utformning av

1. *översiktsplaner enligt 3 kap.,*

2. *detaljplaner med planbeskrivningar och områdesbestämmelser enligt 4 kap.,*

3. *grundkartor enligt 5 kap. 8 §, och*

4. *regionplaner enligt 7 kap.*

²¹ Senaste lydelse 2011:335.

²² Senaste lydelse 2018:636.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2020.
 2. Bestämmelserna i 3 kap. 25 § i den nya lydelsen, 5 kap. 7 § andra stycket, 7 a § andra stycket och 38 b § fjärde stycket tillämpas för första gången vid den tidpunkt då en planeringsstrategi senast ska ha antagits.
 3. Äldre bestämmelser, förutom 3 kap. 19 a och 22 §§, 7 kap. 10 § och 16 kap. 1 a §, gäller fortfarande för ärenden om översiktsplaner, detaljplaner, områdesbestämmelser och regionplaner som har påbörjats före den 1 april 2020 och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana planer och bestämmelser till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.
 4. Översiktsplaner antagna före den 1 januari 2004 ska upphöra att gälla vid utgången av 2025. Även en översiktsplan som har antagits den 1 januari 2004 eller senare men före den 1 april 2020 ska upphöra att gälla vid utgången av 2025, i den del planen innehåller en sådan ändring som avses i 3 kap. 27 § första stycket första meningen eller motsvarande äldre bestämmelser och där ändringen ursprungligen har antagits före den 1 januari 2004.